

zonder handschoenen

Meevoelend

Bert Keizer is specialist
ouderengeneeskunde

beeld: Keke Keukelaar

Het verpleeghuis betekent niet altijd kommer en kwel, maar de coassistent die deze week meeloopt hoort mij wel erg vaak zeggen: 'zielig hè' of 'triest eigenlijk' of 'beetje hopeloos dit' en aan het eind van de dag is ze zo overvoerd met ellende dat ze zich hardop afvraagt hoe ik het volhoud. Eigenlijk weet ik dat niet goed. Eén ding weet ik zeker: het is niet een kwestie van eelt, van niet goed meer willen of kunnen zien wat de aard van het lijden is dat de mensen waar ik voor zorg doormaken.

'Je went eraan' zegt ook zo weinig. In je co-schappen was je er in elk geval nog niet aan gewend en ik kan mij uit die tijd nog meerdere patiënten in onthutsend detail herinneren, hetgeen opvallend contrasteert met de vele honderden mensen die ik in de jaren daarna zag en die ik jammerlijk ben vergeten. Ik liep laatst op een tentoonstelling toen er een echtpaar op mij afkwam om me nog even de hand te schudden. Als notoir buigzaam type ga ik daar graag in mee en de man legde nog eens uit hoe goed alles toen was verlopen met zijn vader. Ineens schoot hij in de lach, want hij zag het aan me: 'U herkent ons niet, hè?' Nou nee, niet echt. Pas uren later herinnerde ik me dat die zoon gek was op grote Amerikaanse auto's en dat hij altijd op het verpleeghuis aan kwam stomen in een gigantische Oldsmobile die net zo wendbaar was als een binnenschip. Een heel andere kant van deze medaille is dat ik in mijn diepe geschokt-zijn als jonge co nauwelijks van enige waarde was voor de

zieke mensen die ik moest bijstaan. Tijdens mijn coschap psychiatrie liep ik één dag mee met de acute psychiater. Er was een jonge man van een startbaan op Schiphol af gehaald die daar in een psychose iets messianistisch aan het verrichten was. We zagen hem op de Spoedeisende Hulp. Hij had iets van een doornenkroon diep in zijn schedel gedrukt en zijn hoofd zat vol geronnen bloed. Hij stapte rusteloos heen en weer in een klein kamertje en hij trilde helemaal van spanning. Ik werd er zelf angstig van, het gevoel alsof ik heel dicht bij een instortend gebouw stond waarbij ikzelf ook getroffen zou kunnen worden door rondvliegend puin.

Een alleszins begrijpelijke reactie, waar zo'n jongen echter niks aan heeft natuurlijk. Het is juist ons vermogen om niet onderuit te gaan bij de aanblik van ernstig lijden dat maakt dat mensen iets aan ons hebben.

Een vermogen dat onmiddellijk wegvalt als het gaat om mensen die je dierbaar zijn. Daarom zou je nooit kunnen dokteren voor een afdeling waar alleen maar mensen liggen van wie je echt houdt: je vrouw, je man, je kind, je ouders, vrienden, vriendinnen, het zou een nachtmerrie zijn en jij zou na één week geestelijk aan flarden naar buiten gedragen worden. Want wij zijn wel begaan met onze patiënten, maar er is geen sprake van liefde. Dat wordt ook door de patiënt zo ervaren. Die wil geen arts die in tranen uitbarst of die hem gaat kussen. Hij wil een arts die midden in een ramp zijn kalmte bewaart, zodat er ruimte blijft om te handelen. En te troosten natuurlijk, sorry, ik zou het bijna vergeten, we zijn het bijna vergeten, maar dat is nog altijd de helft van ons werk.

De patiënt wil geen arts die in tranen uitbarst

/columnns